

लैडिंगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण, २०७९

कर्णाली प्रदेश सरकार
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत।

१. पृष्ठभूमि : नेपालमा नयाँ संविधान जारी भएपछि सोही अनुसार राज्यको पुर्नसंरचना भइ बनेका ७ प्रदेश मध्ये कर्णाली प्रदेश पनि विशिष्ट महत्व बोकेको प्रदेशको रूपमा रहेको छ। विविध हावापानीका साथै धरातलीय तथा जैविक विविधता भएको र क्षेत्रफलका हिसाबले नेपालको सात प्रदेशमध्ये कर्णाली प्रदेश सबैभन्दा ठूलो प्रदेश हो। यस प्रदेशमा १० जिल्ला, २५ नगरपालिका र ५४ गाउँपालिका गरी ७९ स्थानीय तहमा ७१८ वडाहरू रहेका छन्।

बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधता रहेको यस प्रदेशमा मुख्य रूपमा क्रमशः क्षेत्री, कामी, मगर, ठकुरी, दमाई, पहाडी ब्राह्मण, गुरुड लगायतका जातिहरूको बसोबास रहेको छ भने नेपाली, खस, राजी, राउटे, मगर, खाम, काइके, तामाङ, मगर, थारु, मुगाली, कार्मरोड, भोटेखाम मुख्य रूपमा बोलिने भाषाको रूपमा परिचित छन्। नेपाल सरकारको “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” को दीर्घकालीन सोच अनुरूप कर्णाली प्रदेश सरकारले पनि “समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीबासी” भन्ने नारालाई आफ्नो प्रथम पञ्चवर्षीय योजनामा समाविष्ट गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिरहेको छ। राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ को नतिजा अनुसार कर्णाली प्रदेशको जनसङ्ख्या १६ लाख ८८ हजार ४ सय १२ रहेको छ। जसमध्ये पुरुषको जनसङ्ख्या ८ लाख २३ हजार ७ सय ६१ र महिलाको जनसङ्ख्या ८ लाख ६४ हजार ६ सय ५१ र लैडिगक अनुपात ९५.२७ रहेको छ।

नेपालको संविधान (२०७२) को प्रस्तावनामा वर्गीय, जातीय, भाषिक, धार्मिक, क्षेत्रीय, लैडिगक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछुतको अन्त्य गरी आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्यायको सुनिश्चितता गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको स्थापना गर्ने कुरा उल्लेख गरिएको छ। उक्त संविधानको भाग ३ मा मौलिक हकको व्यवस्था, राज्यका नीति तथा निर्देशक सिद्धान्तका रूपमा लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवाल प्राथमिकतामा राखिएको छ। नेपाल सरकार पक्ष रहेका अन्तराष्ट्रिय महासन्धिहरू, अभिसन्धिहरू र प्रतिज्ञापनहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि राष्ट्रिय स्तरमा थुप्रै ऐन, कानून, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरू निर्माण गरि कार्यान्वयनमा रहेका छन्।

कर्णाली प्रदेश सरकारको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/०७७-२०८०/०८१) ले परिकल्पना गरेको कर्णाली सोच २१०० का साथसाथै लैडिगक विकास सूचकाङ्क ०.९३० कायम गर्ने लक्ष्य लिएको छ। कर्णाली प्रदेश सरकार लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति, २०७८ र प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश सरकार लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधि, २०७७ महत्वपूर्ण रहेका छन्। प्रदेश सरकारले लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सुनिश्चितताका लागि विभिन्न स्तरमा गरेका प्रतिबद्धता पूरा गर्न आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा प्रथम पटक लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरिएको छ।

१

अधिकारी

२. अध्ययनको महत्त्व :

- नेपालको संविधान, ऐन, कानून र प्रदेश सरकारले निर्माण गरेका ऐन, कानूनको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न आवश्यक भएकाले,
- समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्य संरचनाको हरेक अड्गमा महिला, बालबालिका अपाइगता भएका व्यक्ति, दलित, जनजाति, आदिवासी जनजाति, मुस्लिम, मधेशी, पिछडिएका वर्ग र क्षेत्रको समान सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
- कर्णाली प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, योजना, बजेट तथा कार्यक्रममा उल्लेख भए अनुसारका प्रतिबद्धता पूरा गर्ने,

३. लैडिगक समानता सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको उद्देश्यहरू

- लैडिगक समानता तथा समाजिक समावेशीकरण परीक्षण मार्फत आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको संस्थागत संरचना र कार्यक्रमहरूमा लैडिगक मूलप्रवाहीकरण गर्ने,
- यस मन्त्रालयबाट सम्पादन हुने क्रियाकलापहरूमा लैडिगक समानता सामाजिक समावेशीकरणको दृष्टिकोणबाट अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने र यसको संस्थागत संरक्षण गर्ने,

४. अध्ययनको सीमा

- कर्णाली प्रदेश सरकार लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति, २०७८ को अधीनमा रही प्रतिवेदन तयार पारिएको।
- आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा कार्यरत कर्मचारीहरू।

५. अध्ययनको क्षेत्र

अध्ययनको क्रममा २०७७ सालमा प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश सरकार लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधिमा उल्लेखित क्षेत्रहरूलाई मूल अध्ययनको क्षेत्र बनाइएको।

- नीति, कानून र योजना अन्तर्गतका १४ वटा सूचकहरू
- संस्थागत व्यवस्था अन्तर्गतका १३ वटा सूचकहरू
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास अन्तर्गतका १२ वटा सूचक
- सुशासन तथा उत्तरदायित्व अन्तर्गतका १३ वटा सूचकहरू
- सेवा प्रवाह र यस अन्तर्गतका १३ वटा सूचकहरू

६. अध्ययनको विधि

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्दा निम्न विधिहरू अपनाएको छ।

दस्तावेज समीक्षा :- प्रदेश सरकार आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयसँग सम्बन्धित दस्तावेजहरू (जस्तै कर्णाली प्रदेश प्रथम पञ्चवर्षीय योजना, ऐन, कानून, नीति, कार्यविधि, क्षमता विकास योजना, वार्षिक

विकास कार्यक्रम, मन्त्रालयको कार्यजिम्मेवारी, विभिन्न समयमा भएका निर्णयहरू आदिको लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स.) को दृष्टिकोणबाट पुनरावलोकन गरिएको।

छलफल कार्यक्रम: आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई सहभागी गराई सूचकहरूमाथि छलफल गरी प्रतिवेदनमा समेटिएको।

कार्ययोजना तयार :- सहभागितामूलक विधिबाट प्रस्तावित प्रदेश सरकार लै.स.सा.स परीक्षण कार्यविधि, २०७७ को अनुसूची-४ मा उल्लेख भएको ढाँचामा कार्ययोजना तयार गरिएको।

प्रतिवेदन तयार :- प्रस्तावित कार्यविधिको अनुसूची-६ मा उल्लेख भएको लै.स.सा.स परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचामा आधारित रही प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

७. सहभागीहरूको सङ्ख्यात्मक विवरण

कर्मचारी						
महिला	पुरुष	ब्रा/क्षे	दलित	जनजाति	दशनामी	थारु
४	२४	२२	-	३	१	२

८. विश्लेषणका औजारहरू

सहभागितामूलक विधिबाट गरिएको लै.स.सा.स परीक्षणको नतिजालाई विश्लेषण गर्दा तालिका प्रयोग गरिएको।

९. परीक्षणबाट प्राप्त प्रमुख उपलब्धिहरू:

मूल्य सूचक	प्रमुख उपलब्धिहरू
१ नीति, कानून र योजना	
१. नीति तथा कानूनी दस्तावेज र मस्यौदाको विषयवस्तु, शब्द चयन र प्रावधान लै.स.सा.स संवेदनशील समावेशी र सहभागितामूलक भए/नभएको।	-मन्त्रालयका नीति तथा कानूनी दस्तावेज र मस्यौदाको विषयवस्तु, शब्द चयन र प्रावधान लै.स.सा.स संवेदनशील, समावेशी र सहभागितामूलक भएको देखिन्छ।
२. मन्त्रालय जारी गरेका कानूनहरू सबैको पहुँच योग्य हुने गरी वेबसाईट तथा सञ्चारका माध्यमहरूमा प्रसारण गर्ने गरेको/नगरेको।	-मन्त्रालयले जारी गरेका कानूनहरू सबैको पहुँच हुने गरी वेबसाईटमा प्रकाशन गरिएको। प्रत्येक तीन-तीन महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्ने गरेको।
३. मन्त्रालयले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम तथा कार्यविधिमा महिला तथा विज्ञितिमा परेका समुदाय अर्थात् लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेद जन्य कार्यहरू रोक्न प्रावधानको व्यवस्था गरिएको छ/छैन।	-मन्त्रालयले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम तथा कार्यविधिमा विभेदजन्य कार्यहरू रोक्ने प्रावधानको व्यवस्था गरि निर्माण गरिएको।

अधिकारी

४. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा लैडिगक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति र कार्यक्रम समावेश गरिएको छ/छैन।	-वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा लैडिगक तथा समावेशी विकासको अवधारणालाई आत्मसात् गरी बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको।
५. दिगो विकासका लक्ष्य नं. ५ प्राप्तिका लागि कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे/नगरेको।	-दिगो विकासका लक्ष्य नं. ५ प्राप्तिका लागि बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको।
६. महिला बालबालिका तथा वज्चितीकरणमा परेका समूहको लागि लै.स.सा.स नीतिको प्रावधान अनुसार बजेट विनियोजन गरे/नगरेको।	-महिला बालबालिका तथा वज्चितीकरणमा परेका समूहको लागि लै.स.सा.स नीतिको प्रावधान अनुसार बजेट विनियोजन भई कार्यान्वयन भएको।
७. समावेशी तथा सहभागितामूलक विकासको लागि योजना तर्जुमा तथा समीक्षा गर्दा सरोकारवालाहरूबीच छलफल तथा परामर्श हुने गरे / नगरेको	-पूर्व बजेट छलफलका क्रममा समावेशी तथा सहभागितामूलक रूपमा छलफल गर्ने गरिएको।
२. संस्थागत व्यवस्था	
१. श्रेणी विहीन र प्राविधिक कर्मचारीको करारमा पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायको प्रतिनिधित्व हुने गरेको/नगरेको।	-श्रेणी विहीन र प्राविधिक कर्मचारीको करारमा पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने गरी सेवा करार गरिएको।
२. लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण शाखा हेर्ने मानवीय स्रोतको व्यवस्था छ/छैन ? (लैडिगक सम्पर्क व्यक्ति आदि)	-लैडिगक सम्पर्क व्यक्ति तोकिएको।
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	
१. प्रदेश सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरिबीको नक्साड्कनको समेत आधार लिई महिला तथा वज्चितीकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सिपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ / छैन।	-प्रदेश सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरिबीको नक्साड्कनको समेत आधार लिई महिला तथा वज्चितीकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सिपमूलक कार्यक्रमहरू तय गरि वार्षिक बजेटमा समावेश गर्ने गरिएको छ।
२. कर्मचारी तथा पदाधिकारीका लागि कानून निर्माण प्रक्रिया सम्बन्धी समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे, नगरेको।	-कर्मचारी तथा पदाधिकारीका लागि कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रियाका सम्बन्धमा आवश्यक बजेट विनियोजन भई लै.स.सा.स मैत्री कानून निर्माणको बारेमा अभिमुखीकरण भएको।
४. सुशासन तथा उत्तरदायित्व	

अधिकारी

१. प्रदेश सुशासन ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिम नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने गरेको, नगरेको।

२. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी कानून निर्माण भए, नभएको।

प्रदेश सुशासन ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिम नियमित रूपमा मन्त्रालयगत प्रगति विवरण, वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी वेबसाइटमा सार्वजनिक गर्ने गरेको।

कर्णाली प्रदेश अनुगमन निर्देशिका, २०७५, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, २०७९, कर्णाली प्रदेश वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७८ तर्जुमा गरिएको।

५. सेवा प्रवाह

१. सेवा प्रवाहको मापदण्ड बनाएको नबनाएको (लै.स.सा.सका विशेष व्यवस्था)	-लेखा समूहका कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७९ तर्जुमा गरी कार्यन्वयनमा रहेको।
२. नागरिक सहायता तथा सोधपुछ कक्षको व्यवस्था भए, नभएको?	-सबैको पहुँचयोग्य स्थानमा नागरिक सहायता तथा सोधपुछ कक्षको व्यवस्था गरिएको।
३. गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरिएको छ, छैन? र गुनासो समयमै सम्बोधन गर्ने गरिएकोछ, छैन?	-मन्त्रालयका सचिव समक्ष गुनासो राख्न सकिने र गुनासो को सम्बोधन हुने गरेको।
४. महिला तथा बचितीकरणमा परेका वर्ग वा समुदायलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गरे, नगरेको?	-सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमसँग सम्बन्धित दस्तावेजहरू मन्त्रालयको वेबसाइटमा सार्वजनिक गर्ने गरेको।

[Signature]

[Signature]
सचिव

१० .लै.स.सा.स बजेट परीक्षण विधिवाट देखिएका लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था: २०७७ सालमा प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश सरकार लै.स.सा.स परीक्षण कार्यविधि अनुसार आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयसँग सम्बन्धित ६० सूचकहरूलाई सहभागितामूलक विधिवाट लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्दा कूल ६० मध्य ५४ अड्क प्राप्त गरेको छ।

परीक्षण पश्चात प्राप्त अड्क

विषय क्षेत्र	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	प्रतिशत
नीति, कानून तथा योजना	१४	१३.५	९६.४३
संस्थागत व्यवस्था	१२	११.५	९५.८३
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	१०	९.५	९५
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	१३	९.५	७३.०८
सेवाप्रवाह	११	१०	९०.९१
जम्मा	६०	५४	९०

अधिक

११. मन्त्रालयको लैडिंगक तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्ययोजना

क्र. स.	विषयहरू	अवस्था सुधारका लागि गरिने कार्यहरू	जिम्मेवार व्यक्ति	अवधि	लागत
१	लै.स.सा.स परीक्षणमा औल्याइएका सुझावहरू कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वापिक भए/नभएको।	लै.स.सा.स परीक्षणमा औल्याइएका कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वापिक भए/नभएको।	मन्त्रालय सुझावहरू कार्यक्रम वापिक योजनामा समावेश गर्ने।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका बखत	-
२	पूर्वाधार तथा अन्य संरचना बालबालिका, अपाइग्मेन्ट्री तथा लैडिंगिक संवेदनशील (यौनिक अल्पसङ्ख्यक सहित) भए/नभएको।	पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माण गर्दा यौनिक तथा लैडिंगिक अल्पसङ्ख्यक सहितलाई सहज हुने गरी निर्माण गर्ने।	मन्त्रालय पूर्वाधार तथा अल्पसङ्ख्यक सहितलाई सहज हुने गरी निर्माण गर्ने।	आ.व. २०८०/८१ भित्रमा	पाँच लाख
३	मन्त्रालय, कार्यालयमा यौन शोषण तथा दुर्घटवहार विरुद्ध नीति र निर्माण गरिएका छन्?	मन्त्रालयमा यौन शोषण तथा दुर्घटवहार विरुद्ध नीति र आचार संहिता निर्माण गर्ने।	प्रशासन महाशाखा	२०८० असोजभित्र	एक लाख
४	४.८ कुनै कर्मचारी माथि कार्यालय समयमा वा कार्यालय समय पछि हुन सक्ने शोषण, भेदभाव र यौन दुर्घटवहार निवारण गर्नु गर्नासो हुन्ने प्रणालीको व्यवस्था छ, छैन?	कार्यालय समयमा वा कार्यालय समय पछि हुन सक्ने शोषण, भेदभाव र यौन दुर्घटवहार निवारण गर्नु गर्नासो हुन्ने प्रणालीको व्यवस्था गर्ने।	सचिव	निरन्तर	-
५	लैडिंगिक हिसा सम्बन्धी गुनासोको तत्काल सम्बोधन हुने गरे, नारेको?	लैडिंगिक हिसा सम्बन्धी गुनासोको तत्काल सम्बोधन गर्नका लागि गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गर्ने।	सचिव	निरन्तर	-
६	प्रदेश सुशासन ऐनमा व्यवस्था भए बरमाजिम नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनवाई गर्ने गरेको, नारेको?	प्रदेश सुशासन ऐनमा व्यवस्था भए बरमाजिम नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनवाई गर्ने।	मन्त्रालय	निरन्तर	एक लाख

सुनिधा

लाल

७	अनुगमन तथा मूल्यांकनबाट दिएका सुझाव तथा मूल्यांकनबाट दिएका सुझाव तथा मन्त्रालय बजेट तथा कार्यक्रम -	अनुगमन तथा मूल्यांकनबाट दिएका सुझाव तथा मन्त्रालय बजेट तथा कार्यक्रम -
	सुझाव तथा सिफारिसहरू कार्यक्रम तयार सिफारिसहरू कार्यक्रम तयार पार्दा समावेश गर्ने । गर्दा समावेश गरे/नगरेको	तर्जुमाका बखत

१२. सुझावहरू

- मन्त्रालयका कर्मचारीलाई लै.स.सा.स सम्बन्धी नीति, कानून र प्रावधानका विषयमा अभिमुखीकरण गर्ने,
- मन्त्रालयलाई लै.स.सा.स मैत्री गराउनका लागि नीतिगत व्यवस्था गर्ने,
- प्रतिवेदनमा संलग्न कार्ययोजनाको पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गर्ने,
- नयाँ संरचना निर्माण गर्दा लै.स.सा.स मैत्री संरचनाहरू निर्माण गर्ने,
- मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरूलाई आन्तरिक र तेस्रो पक्षबाट अनुगमन गरि लै.स.सा.स मैत्री वजेट व्यवस्था गर्ने,
- लै.स.सा.स परीक्षण कार्यविधि अनुसार तोकिएको समय सिमा भित्र नियमित रूपमा लै.स.सा.स परीक्षण गर्ने,

१३. निष्कर्षः

२०७७ सालमा प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश सरकार लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधि अनुसार आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको सुझम रूपमा सहभागितामूलक विधिले लै.स.सा.स परीक्षण गरिएको छ। जस अनुसार अध्ययनका ५ वटा मूल क्षेत्रमध्ये चार क्षेत्रमा ८० प्रतिशत भन्दा बढी अड्क प्राप्त गरेको छ। नीति, कानून, आयोजनामा सबै भन्दा बढी ९६.४३ प्रतिशत, संस्थागत व्यवस्थामा ९५.८३ प्रतिशत, मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा ९५ प्रतिशत, सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा ७३.०८ प्रतिशत र सेवा प्रवाहमा ९०.९१ प्रतिशत अड्क प्राप्त भएको।

सन्दर्भ सामाग्री

- नेपालको संविधान (२०७२),
- कर्णाली प्रदेश प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७-२०८०/८१),
- कर्णाली प्रदेश सरकार, सुशासन ऐन, २०७६,
- कर्णाली प्रदेश सरकार, लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति, २०७८,
- २०७७ सालमा प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश सरकार लैडिगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधि।

आर्थिक
मामिला

क) लैंडिंग समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका सूचक

सूचक	१ अइक आउने अवस्था	०.५ अइक आउने अवस्था	० अइक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार	प्राप्ताङ्क
१ नीति, कानून योजना	१ अइक आउने अवस्था	०.५ अइक आउने अवस्था	० अइक आउने अवस्था	नीति तथा कानूनको मस्यौदा तथार गर्दा लैंडिंगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स) को इच्छिले कार्यटोली निर्माण।	नीति तथा कानूनको मस्यौदा तथार गर्दा सबै कार्यटोली लैंडिंगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स) को इच्छिले निर्माण गर्ने गरेको
१.१ नीति तथा कानूनको मस्यौदा तथार गर्दा लैंडिंगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स) को इच्छिले कार्यटोली निर्माण।	१ अइक आउने अवस्था	०.५ अइक आउने अवस्था	० अइक आउने अवस्था	नीति तथा कानूनको मस्यौदा तथार गर्दा सबै कार्यटोली लैंडिंगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स) को इच्छिले निर्माण गर्ने गरेको।	नीति तथा कानूनको मस्यौदा तथार गर्दा सबै कार्यटोली लैंडिंगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स) को इच्छिले निर्माण गर्ने गरेको।
१.२ नीति तथा कानूनी दस्तावेज र मस्यौदाको विषयवस्तु, शब्द चयन र प्रावधान लै.स.सा.स संवेदनशील, समावेशी र सहभागितामूलक भएका।	१ अइक आउने अवस्था	०.५ अइक आउने अवस्था	० अइक आउने अवस्था	नीति तथा कानूनी दस्तावेज र मस्यौदाको विषयवस्तु, शब्द चयन र प्रावधान लै.स.सा.स संवेदनशील, समावेशी र सहभागितामूलक भएका।	नीति तथा कानूनी दस्तावेज र मस्यौदाको विषयवस्तु, शब्द चयन र प्रावधान लै.स.सा.स संवेदनशील, समावेशी र सहभागितामूलक भएका।

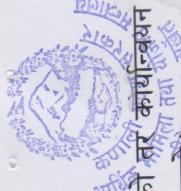
[Signature]

१०

सचिव

जारी करने वाला तथा
भारत का नियन्त्रक

भएको तर कार्यान्वयन
नआएको।

गरेको	गरेको	गरेको	गरेको
कार्यान्वयन आएको ।	भएको तर कार्यान्वयन नआएको।	उपभोक्ता समितिहस्तमा महिला सहित लक्षित समुदायको कमितमा ४० प्रतिशत सहभागिता भए./नभएको र मुख्य कार्यकारीपद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको । दिए./नदिएको	उपभोक्ता समितिहस्तमा महिला सहित लक्षित समुदायको कमितमा ४० प्रतिशत सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको ।
१.९ उपभोक्ता समितिहस्तमा महिला सहित लक्षित समुदायको कमितमा ४० प्रतिशत सहभागिता भए./नभएको र मुख्य कार्यकारीपद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी नदिएको ।	उपभोक्ता समितिहस्तमा महिला सहित लक्षित समुदायको कमितमा ४० प्रतिशत सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी नदिएको ।	उपभोक्ता समितिहस्तमा महिला सहित लक्षित समुदायको कमितमा ४० प्रतिशत सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी नदिएको ।	उपभोक्ता समितिहस्तमा महिला सहित लक्षित समुदायको कमितमा ४० प्रतिशत सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी नदिएको ।
१.१० दिगो विकासका लक्ष्य नं. ५ प्राप्तिका लागि कार्यक्रमहस्त र सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे./नगरेको	दिगो विकासका लक्ष्य नं. ५ प्राप्तिका लागि कार्यक्रमहस्त र सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरेको	दिगो विकासका लक्ष्य नं. ५ प्राप्तिका लागि कार्यक्रमहस्त र सो अनुसारको बजेट विनियोजन र तर कार्यान्वयनमा नआएको	दिगो विकासका लक्ष्य नं. ५ प्राप्तिका लागि कार्यक्रमहस्त र सो अनुसारको बजेट विनियोजन र कार्यान्वयनमा नआएको ।
१.११ जातिय विभेद, छाउपडी, बालविवाह, बहुविवाह, दाईजो प्रथा आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रमहस्त सञ्चालनमा भए./नभएको	जातिय विभेद, छाउपडी, बालविवाह, बहुविवाह, दाईजो प्रथा आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रमहस्त भएको तर सञ्चालनमा नआएको ।	जातिय विभेद, छाउपडी, बालविवाह, बहुविवाह, दाईजो प्रथा आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रमहस्त भएको तर सञ्चालनमा नआएको ।	जातिय विभेद, छाउपडी, बालविवाह, बहुविवाह, दाईजो प्रथा आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रमहस्त भएको तर सञ्चालनमा नआएको ।

218

۸۶

२. संस्थागत व्यवस्था

<p>२. १ निरायक तहमा महिला तथा विचारीकरणमा परेका समुदायको प्रतिनिधित्व (कर्मचारी र पदाधिकारी)</p>	<p>निरायक तहमा महिला तथा विचारीकरणमा परेका समुदायको ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व भएको छ।</p>	<p>निरायक तहमा महिला तथा विचारीकरणमा परेका समुदायको २५ प्रतिशत भद्रा कम प्रतिनिधित्व भएको छ।</p>	<p>निरायक तहमा महिला तथा विचारीकरणमा परेका समुदायको २५ प्रतिशत भद्रा कम प्रतिनिधित्व भएको छ।</p>	११.५ (१२)
<p>२. २ श्रेणी विहीन र प्राविधिक कर्मचारीको करारमा पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति बनाई कार्यान्वयनमा आएको</p>	<p>श्रेणी विहीन र प्राविधिक कर्मचारीको करारमा पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति बनेको तर कार्यान्वयनमा आएको</p>	<p>श्रेणी विहीन र प्राविधिक कर्मचारीको करारमा पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति नबनेको।</p>	<p>श्रेणी विहीन र प्राविधिक कर्मचारीको करारमा पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति नबनेको।</p>	१. रणनीतिको दस्तावेज २. भर्ना कर्मचारीको विवरण ३. विज्ञापनमा स्पष्ट रूपमा उल्लेख भएको।
<p>२. ३ कुनै अवसर(तालिम, अध्ययन, भ्रमण, जिम्मेवारी) प्रदान गर्दा महिला तथा विचारीकरणमा परेका समुदायबाट प्रतिनिधित्व भएका कर्मचारी/ पदाधिकारी/ पदाधिकारीलाई प्राथमिकता दिने गरी सकरात्मक विभेदको नीति निर्माण भई कार्यान्वयनमा आएको/नलिएको</p>	<p>कुनै अवसर(तालिम, अध्ययन, भ्रमण, जिम्मेवारी) प्रदान गर्दा महिला तथा विचारीकरणमा परेका समुदायबाट प्रतिनिधित्व भएका कर्मचारी/ पदाधिकारी/ पदाधिकारीलाई प्राथमिकता दिने गरी सकरात्मक विभेदको नीति निर्माण मात्र गरिएको।</p>	<p>कुनै अवसर(तालिम, अध्ययन, भ्रमण, जिम्मेवारी) प्रदान गर्दा महिला तथा विचारीकरणमा परेका समुदायबाट प्रतिनिधित्व भएका कर्मचारी/ पदाधिकारी/ पदाधिकारीलाई प्राथमिकता दिने गरी सकरात्मक विभेदको नीति निर्माण मात्र गरिएको।</p>	<p>कुनै अवसर(तालिम, अध्ययन, भ्रमण, जिम्मेवारी) प्रदान गर्दा महिला तथा विचारीकरणमा परेका समुदायबाट प्रतिनिधित्व भएका कर्मचारी/ पदाधिकारी/ पदाधिकारीलाई प्राथमिकता दिने गरी सकरात्मक विभेदको नीति निर्माण मात्र गरिएको।</p>	१. प्रतिनिधित्व गराउने सम्बन्धी नीति वा नियम २. प्रतिनिधित्व भएको कर्मचारी वा पदाधिकारीको विवरण

Arfa

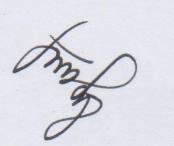
Arfa

۹۶

२.७ मन्त्रालयका विभिन्न विषयगत समिति, उपसमिति, उपसमिति र कार्यदलमा महिला तथा अन्य विभिन्नको प्रतिनिधित्व	मन्त्रालयका विभिन्न विषयगत समिति, उपसमिति र कार्यदलमा महिला तथा अन्य विभिन्नको प्रतिनिधित्व	मन्त्रालय/विभिन्न विषयगत समिति, उपसमिति र कार्यदलमा महिला तथा अन्य विभिन्नको प्रतिनिधित्व	१. समितिको संरचना र नाम सहितको विवरण
		महिला तथा अन्य विभिन्नको प्रतिनिधित्व	महिला तथा अन्य विभिन्नको प्रतिनिधित्व
२.८ लैडिंगक हिसामा परेका विपन्नवर्गहरूको लागी राहत कोष वा बजेटको व्यवस्थापन भएको सामाजिक विकास	लैडिंगक हिसामा परेका विपन्नवर्गहरूको लागी राहत कोष वा बजेटको व्यवस्थापन भएको	लैडिंगक हिसामा परेका विपन्न वर्गहरूको लागी राहत कोष वा बजेटको व्यवस्थापन नभएको	१. बैडक खाता नभवर लागू नहुने २. बजेट तथा कार्यक्रम
२.९ तथ्याइक सङ्कलन तथा व्यवस्थापन गर्न कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था भई कार्याचयन भएको	तथ्याइक सङ्कलन तथा व्यवस्थापन गर्न कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था भई कार्याचयन भएको	तथ्याइक सङ्कलन तथा व्यवस्थापन गर्न कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था भई कार्याचयन भएको	१. बैठक पुस्तिका/निर्णय २. प्रतिवेदनहरू
२.१० सूचना र तथ्याइक शाखा वा उपशाखा वा इकाईको स्थापना वा जिम्मेवारी तथ्याइकका लागि जिम्मेवारीको व्यवस्था	कार्य विवरण सहित सूचना र तथ्याइक शाखा वा उपशाखा वा इकाईको स्थापना वा जिम्मेवारी मात्र दिएको	सूचना र तथ्याइक शाखा वा उपशाखा वा इकाईको स्थापना वा जिम्मेवारी मात्र दिएको	१. सङ्गठन संरचना वा शाखा गठन गरेको निर्णय २. कार्य विवरण र जिम्मेवारी पत्र

<p>२.११ खण्डीकृत तथ्याइकको अधावधिक गर्ने गरे/नागरेको</p>	<p>खण्डीकृत तथ्याइकको अधावधिक गरि सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको</p>	<p>खण्डीकृत तथ्याइकको अधावधिक तर सार्वजनिकीकरण गर्ने नागरेको</p>	<p>१. लोपनमुख जातजाति र यौनिक अल्पसङ्ख्यकको अधावधिक तथ्याइक गरेको प्रमाण: जस्तै बेसाईटको लिङ्क, फेसबुक मेज, पत्रपत्रिकाको कट्टिङ भाग</p>	<p>०.५</p>
<p>२.१२ खण्डीकृत तथ्याइकको विश्लेषण राणीति तथा योजना तजुमामा प्रयोग</p>	<p>खण्डीकृत तथ्याइकको विश्लेषण भई सोही तथ्याइकमा आधारित भएर नीति तथा योजना तजुमामा गर्ने गरेको</p>	<p>खण्डीकृत तथ्याइकको विश्लेषण हुने गरेको तर सोही तथ्याइकमा आधारित भएर नीति तथा योजना तजुमामा गर्ने नागरेको</p>	<p>खण्डीकृत तथ्याइकको विश्लेषण गर्ने नागरेको १. तथ्याइक विश्लेषण तथा समीक्षा प्रतिवेदन २. वार्षिक नीति कार्यक्रम तथा बजेट</p>	<p>१</p>
<p>२.१३ नागरिक सहायता तथा सोधपुछ कक्षको व्यवस्था भए, नभएको?</p>	<p>नागरिक सहायता तथा सोधपुछ कक्षको व्यवस्था भएको।</p>	<p>नागरिक सहायता तथा सोधपुछ कक्षको स्थापना गर्ने निर्णय मात्र भएको नभएको।</p>	<p>१. नागरिक सहायता तथा सोधपुछ कक्ष स्थापना सम्बन्धी निर्णय २. व्यवस्थित नागरिक कक्ष</p>	<p>१</p>

३.१४ गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरी गुनासो समयमै सम्बोधन गर्ने/नार्ने गरिएको छ, छैन र गुनासो समयमै सम्बोधन गर्ने/नार्ने गरिएको	गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरेको तर गुनासो सम्बोधन गर्ने नार्ने गरिएको	गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था नभएको तथा गुनासो समय मै सम्बोधन गर्ने नार्ने गरिएको
२.१५ अति गरिब तथा लोपोन्मुख समुदायका व्यक्तिलाई निशुल्क सेवा प्रवाह गर्ने गरेको।	अति गरिब तथा लोपोन्मुख समुदायका व्यक्तिलाई निशुल्क सेवा प्रवाह गर्ने गरेको	अति गरिब तथा लोपोन्मुख समुदायका व्यक्तिलाई सेवा प्रवाह गर्दा केही सहिलियत वा छुट दिने गरेको
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	३.१ समावेशी विकासका लागि छुट्टै क्षमता विकास योजना बनाएँ/ नल्याएँको।	क्षमता विकास योजना निर्माण गरी बजेट समेत विनियोजन गरेको तर कार्यान्वयनमा नल्याएँको।

१. गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था नभएको तथा गुनासो सुन्ने अधिकारी तोक्ने निर्णय	१. गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था नभएको तथा गुनासो सुन्नाईको अभिलेख तथा प्रतिवेदन
२. गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था नभएको तथा गुनासो सुन्ने अधिकारी तोक्ने निर्णय	२. गुनासो सुन्नाईको अभिलेख तथा प्रतिवेदन
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	३.५ (१०)

१. निशुल्क सेवा वा छुट सुविधा वा सहिलियत प्राप्त गर्ने व्यक्तिको विवरण	१. निशुल्क सेवा वा छुट सुविधा वा सहिलियत प्राप्त गर्ने व्यक्तिको विवरण
२. क्षमता विकास योजना निर्माण गरेको।	२. क्षमता विकास योजना निर्माण गरेको।

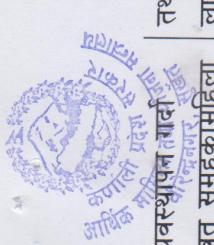
१. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम	१. क्षमता विकास योजना निर्माण गरेको।
२. लक्ष्य अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन	२. लक्ष्य अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन
(मानव संशोधन योजना बनाई सो मा महिला तथा विचित्रितमा परेको वर्ग वा समुदायको क्षमता विकासका लागि योजनाहरू प्राथमिकताका साथ	(मानव संशोधन योजना बनाई सो मा महिला तथा विचित्रितमा परेको वर्ग वा समुदायको क्षमता विकासका लागि योजनाहरू प्राथमिकताका साथ

राखी कार्यान्वयनमा
ल्याईको भए समेत १
अड्क प्रदान गर्न
सकिने।

३.२ पदाधिकारी तथा कर्मचारीको दक्षता / सिप अभिवृद्धि कार्यक्रममा सहभागीहरू मध्ये ४० प्रतिशत भन्दा बढी लक्षित समुदायको प्रतिनिधित्व गर्ने कर्मचारी भएको । प्रेको वर्ग वा समुदायको प्रतिनिधित्व गर्ने कर्मचारी वा पदाधिकारी भए/नभएको?	दक्षता/सिप अभिवृद्धि कार्यक्रममा सहभागीहरू मध्ये २५ देखि ४० प्रतिशतसम्म लक्षित समुदायको प्रतिनिधित्व गर्ने कर्मचारी भएको ।	दक्षता/सिप अभिवृद्धि कार्यक्रममा सहभागीहरू मध्ये २५ प्रतिशत भन्दा कम लक्षित समुदायको प्रतिनिधित्व गर्ने कर्मचारी भएको ।
३.३ महिला, अपाइगता तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तथार गर्न मापदण्ड बमोजिम कार्यान्वयन संस्थागत अन्तर्गत राख्ने।	महिला, अपाइगता तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तथार गर्न मापदण्ड तथार गरी कार्यान्वयन गरेको।	महिला, अपाइगता तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तथार गर्न मापदण्ड मात्र तथार गरी कार्यान्वयन गरेको।
		<p>राखी कार्यान्वयनमा ल्याईको भए समेत १ अड्क प्रदान गर्न सकिने।</p> <p>१. पदाधिकारी तथा कर्मचारीको विवरण २. तालिममा सहभागी कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको विवरण (सझानमा भएका कर्मचारीमध्ये उक्त वर्ग वा समुदायको कर्मचारी वा पदाधिकारी सबै समावेश भएको भए १ अड्क प्रदान गर्न सकिने)</p> <p>१. स्वीकृत मापदण्ड २. कार्यक्रम संचालन भएको प्रतिवेदन</p>

[Signature]

[Signature]

३.८ प्रदेश सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरिबीको नक्साइकनको समेत आधार लिई महिला तथा विचित्रीकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारसमूलक, आयसमूलक र सिपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ / छैन	प्रदेश सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरिबीको नक्साइकनको समेत आधार लिई महिला तथा विचित्रीकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने कर्तृत कार्यक्रमहरू नराखिएको	प्रदेश सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरिबीको नक्साइकनको समेत आधार लिई महिला तथा विचित्रीकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने कर्तृत कार्यक्रमहरू नराखिएको
३.९ गरिब तथा विचित्रीकरणमा परेको समुदायको सहज पहुँच र आमदानी अनुसारको सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा प्रदेशको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए। नभएको भागम व्यवस्था	गरिब तथा विचित्रीकरणमा परेको समुदायको सहज पहुँच र आमदानी अनुसारको सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा प्रदेशको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए। नभएको	गरिब तथा विचित्रीकरणमा परेको समुदायको सहज पहुँच र आमदानी अनुसारको सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा प्रदेशको कार्यक्रम कार्यान्वयन नभए।
१. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम २. लक्ष्य अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन ३. वेरोजगार तथा गरिबीको नक्साइकनको आधार	१. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम २. लक्ष्य अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन ३. वेरोजगार तथा	१. सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको स्थापना गरेको २. वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम २. लक्ष्य अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन

park
11/11/11

193

15

10

<p>३. १३ महिला तथा समावेशी समूहबाट निवाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, अन्तर सरकार चित व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे। नगरेको आन्तरिक र सामाजिक</p>	<p>महिला तथा समावेशी समूहबाट निवाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र कार्यरत कर्मचारीलाई प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरणका लागि बजेट विनियोजन भई बजेट विनियोजन भई बजेट तथा कार्यक्रम नगरेको।</p>	<p>महिला तथा समावेशी समूहबाट निवाचित भएका समेत केहीजनप्रतिनिधिहरू तथा कार्यरत कर्मचारीहरू तथा कार्यरत कर्मचारीहरू मध्ये केही प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरणका लागि बजेट भएको तर कार्यान्वयन नगरेको।</p>	<p>महिला तथा समावेशी समूहबाट निवाचित भएका समेत केहीजनप्रतिनिधिहरू तथा कार्यरत कर्मचारीहरू तथा कार्यरत कर्मचारीहरू मध्ये केही प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरणका लागि बजेट तथा कार्यक्रम नभएको।</p>
---	---	---	--

9

सचिव
संचार

सचिव

<p>४.१ पूर्वधार तथा अन्य संरचना बालबालिका, अपाइनमैत्री तथा लौटिंगक संवेदनशील (योनिक अल्पसङ्ख्यक सहित) भए/नभएको।</p>	<p>पूर्वधार तथा अन्य संरचना बालबालिका, अपाइनमैत्री तथा लौटिंगक संवेदनशील मैत्री (योनिक अल्पसङ्ख्यक सहित) भएको</p>	<p>पूर्वधार तथा अन्य संरचना बालबालिका, अपाइनमैत्री तथा लौटिंगक संवेदनशील मैत्री (योनिक अल्पसङ्ख्यक सहित) भएको</p>	<p>पूर्वधार तथा अन्य संरचना बालबालिका, अपाइनमैत्री तथा लौटिंगक संवेदनशील मैत्री (योनिक अल्पसङ्ख्यक सहित) भएको</p>
<p>४.२ महिला र पुरुष कर्मचारीको लागि छुट्टिहुई शौचालयको व्यवस्था भए/नभएको?</p>	<p>महिला र पुरुष कर्मचारीको लागि छुट्टिहुई शौचालयको व्यवस्था भएको।</p>	<p>महिला र पुरुष कर्मचारीको लागि छुट्टिहुई शौचालय व्यवस्थाका लागि बजेट तथा कार्यक्रम रहेको</p>	<p>महिला र पुरुष कर्मचारीको लागि छुट्टिहुई शौचालयको व्यवस्था भएको</p>
<p>४.३ महिलाको शौचालयमा स्थानेटरी प्याडको व्यवस्थापन भए/नभएका।</p>	<p>महिलाहरूको शौचालयमा स्थानेटरी प्याडको व्यवस्थापन भएको</p>	<p>महिलाहरूको शौचालयमा स्थानेटरी प्याडको तर प्याड गरेको तर प्याड व्यवस्थापनको सामग्री डस्टबिन राख्ने नगरेको</p>	<p>महिलाहरूको शौचालयमा स्थानेटरी प्याडको तर प्याड गरेको तर प्याड व्यवस्थापन नभएको</p>
<p>४.४ अपाइनमैत्री, बालमैत्री भवन, शौचालय, खानेपानीको व्यवस्था आदि भए/नभएको</p>	<p>अपाइनमैत्री, बालमैत्री भवन, शौचालय, खानेपानीको व्यवस्था आदि भएको</p>	<p>अपाइनमैत्री, बालमैत्री भवन, शौचालय, खानेपानीको संरचनाहरू निर्माणका लागि बजेट तथा कार्यक्रम भएको</p>	<p>अपाइनमैत्री तथा लौटिंगक संवेदनशील मैत्री (योनिक अल्पसङ्ख्यक सहित) भएको</p>

०.५

सचिव

सचिव

२७

~~100~~

103

४.८ कुनै कर्मचारी माथि
कार्यालय समयमा वा

कार्यालय समय पध्दि हुन
सक्ने शोण, भेदभाव र यैन
दुव्यवहार निवारण गर्न
गुनासो सुन्ने प्रणालीको
व्यवस्था छ, छैन?

४.८ कर्मचारी माथि कार्यालय समयमा वा कार्यालय समय पध्दि हुन सक्ने शोण, भेदभाव र यैन दुव्यवहार निवारण गर्न गुनासो सुन्ने प्रणालीको व्यवस्था छ, छैन?	मन्त्रालय/कार्यालयमा यैन शोण तथा दुव्यवहार विरुद्ध नीति र आचार सहिता निर्माण भई कार्यालयमा टाँस गरिएको	मन्त्रालय/कार्यालयमा यैन शोण तथा दुव्यवहार विरुद्ध नीति र आचार सहिता निर्माण भई आचार सहिता निर्माण भई आचार सहिता निर्माण भई भएको तर कार्यान्वयन नभएको	मन्त्रालय/कार्यालयमा यैन शोण तथा दुव्यवहार विरुद्ध नीति र आचार सहिता निर्माण भई आचार सहिता निर्माण भई आचार सहिता निर्माण भई भएको तर कार्यान्वयन नभएको	०.५
४.९ लैडिंगक हिसा सम्बन्धी गुनासोको तत्काल सम्बोधन हुने गरे, नारेको ?	लैडिंगक हिसा सम्बन्धी गुनासोको तत्काल सम्बोधन हुने गरेको	लैडिंगक हिसा सम्बन्धी गुनासोको तत्काल सम्बोधन आशिक रूपमा हुने गरेको	लैडिंगक हिसा सम्बन्धी गुनासोको तत्काल सम्बोधन हुने नारेको	०.५
४.१० प्रदेश सुशासन ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिम नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनवाई गर्ने गरेको, नारेको	प्रदेश सुशासन ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिम नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनवाई गर्ने गरेको	प्रदेश सुशासन ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिम बमोजिमआशिक रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनवाई गर्ने गरेको	प्रदेश सुशासन ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिम नियमित रूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनवाई गर्ने गरेको	०.५
४.११ स्थानीय रेहियो, एफ. एम. र छापा वा अन्य विद्युतीय माध्यमद्वारा लै.स.सा.स सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको, नारेको सामाजिक/ आन्तरिक	स्थानीय रेहियो, एफ. एफ. एम. र छापा वा अन्य विद्युतीय माध्यमद्वारा लै.स.सा.स सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको	स्थानीय रेहियो, एफ. एफ. एम. र छापा वा अन्य विद्युतीय माध्यमद्वारा लै.स.सा.स सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी सा.स सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको	स्थानीय रेहियो, एफ. एफ. एम. र छापा वा अन्य विद्युतीय माध्यमद्वारा लै.स.सा.स सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको	०.५

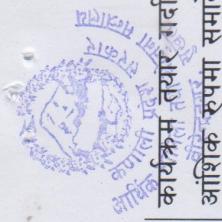
सचिव

सचिव

४. १२ अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी कानून निर्माण भए, नभएको	अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी कानून निर्माण गर्ने नीतिगत निधि भएको	अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी कानून निर्माण नभएको	अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी कानून निर्माण नभएको
४. १३ अनुगमन तथा मूल्यांकन समितिमा महिला कर्मचारी र पदाधिकारीको सहभागीता सुनिश्चित गरिएको, नगरिएको,	अनुगमन तथा मूल्यांकन समितिमा महिला कर्मचारी र पदाधिकारीको ३०% सहभागीता सुनिश्चित गरिएको	अनुगमन तथा मूल्यांकन समितिमा महिला कर्मचारी र पदाधिकारीको ३०% सहभागीता सुनिश्चित गरिएको	अनुगमन तथा मूल्यांकन समितिमा महिला कर्मचारी र पदाधिकारीको २५% सहभागीता सुनिश्चित गरिएको
४. १४ कार्यक्रमको प्रभावकारिताको लागि नागरिक अनुगमन (Civic Oversight) र तेस्रो पक्षीय (Third Party Mitring) अनुगमन पद्धतीको विकास भएको	कार्यक्रमको प्रभावकारिताको लागि नागरिक अनुगमन (Civic Oversight) र तेस्रो पक्षीय (Third Party Mitring) अनुगमन पद्धतिको विकास भएको	कार्यक्रमको प्रभावकारिताको लागि नागरिक अनुगमन (Civic Oversight) र तेस्रो पक्षीय (Third Party Mitring) अनुगमन पद्धतिको विकास भएको	कार्यक्रमको प्रभावकारिताको लागि नागरिक अनुगमन (Civic Oversight) र तेस्रो पक्षीय (Third Party Mitring) अनुगमन पद्धतिको विकास भएको
४. १५ अनुगमन तथा मूल्यांकनबाट दिएका सुझाव तथा सिफारिसहरू	अनुगमन तथा मूल्यांकनबाट दिएका सुझाव तथा सिफारिसहरू	अनुगमन तथा मूल्यांकनबाट दिएका सुझाव तथा सिफारिसहरू	अनुगमन तथा मूल्यांकन दिएका सुझाव तथा सिफारिसहरू

प्राची

丁敬

कार्यक्रम तयार गर्दा समावेश गरे /नगरेको	कार्यक्रम तयार गर्दा समावेश गरेको	कार्यक्रम तयार गर्दा समावेश नगरेको	कार्यक्रम
५ सेवा प्रवाह	५.१ सेवाग्राहीहरूको सन्तुष्टि सर्वेक्षणसँग सम्बन्धित औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष गरी महिला तथा बचित्तीकरणमा परेका वर्ग सम्बन्धित लै.स.सा.स मैत्री प्रावधान राखिएको वा प्रणालीको विकास गरिएको छ। (जस्तै: लिङ्ग, अपाइग्राताको अवस्था, जातजाति, उमेर आदि)	सेवाग्राहीहरूको सन्तुष्टि सर्वेक्षणसँग सम्बन्धित औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष गरी महिला तथा बचित्तीकरणमा परेका वर्ग सम्बन्धित लै.स.सा.स मैत्री प्रावधान राखिएको वा प्रणालीको विकास गरिएको छ। (जस्तै: लिङ्ग, अपाइग्राताको अवस्था, जातजाति, उमेर आदि)	सेवाग्राहीहरूको सन्तुष्टि सर्वेक्षणसँग सम्बन्धित औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष गरी महिला तथा बचित्तीकरणमा परेका वर्ग सम्बन्धित लै.स.सा.स मैत्री प्रावधान राखिएको वा प्रणालीको विकास गरिएको छैन। (जस्तै: लिङ्ग, अपाइग्राताको अवस्था, जातजाति, उमेर आदि)
५.२ सेवा प्रवाह स्थानीय भाषाको प्रयोग भए, नभएको?	५.१ सेवाग्राहीहरूको सन्तुष्टि सर्वेक्षणसँग सम्बन्धित औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष गरी महिला तथा बचित्तीकरणमा परेका वर्ग सम्बन्धित लै.स.सा.स मैत्री प्रावधान राखिएको वा प्रणालीको विकास गरिएको छ। (जस्तै: लिङ्ग, अपाइग्राताको अवस्था, जातजाति, उमेर आदि)	सेवाग्राहीहरूको सन्तुष्टि सर्वेक्षणसँग सम्बन्धित औजारहरू प्रयोग गर्दा विशेष गरी महिला तथा बचित्तीकरणमा परेका वर्ग सम्बन्धित लै.स.सा.स मैत्री प्रावधान राखिएको वा प्रणालीको विकास गरिएको छैन। (जस्तै: लिङ्ग, अपाइग्राताको अवस्था, जातजाति, उमेर आदि)	१. सेवाग्राही हस्ताई सर्वेक्षण फाराम ०.५
५.३ सेवा प्रवाह स्थानीय भाषाको प्रयोग भए, नभएको?	५.३ सेवा प्रवाहमा स्थानीय भाषाको प्रयोग भए, नभएको?	१. सेवाग्राही हस्ताई सर्वेक्षण फाराम ०.५	१. स्थानीय भाषाको प्रयोग भएको प्रमाण लागू नहुने

सचिव

लाल

सन्देशहरू स्थानीय भाषामा समेत प्रकाशन, प्रशारण गर्ने व्यवस्था मिलाईएको आदि)	नागरिक वडापञ्चाला तथा सूचनामूलक सन्देशहरू स्थानीय भाषामा समेत प्रकाशन, प्रशारण गर्ने व्यवस्था मिलाईएको आदि)	सूचनामूलक सन्देशहरू स्थानीय भाषामा समेत प्रकाशन, प्रशारण गर्ने व्यवस्था मिलाईएको आदि)
५.३ सेवाप्रवाहमा लै.स.सा.स मैत्री प्रविधिमा आधारित अधारित टोकन, अन लाईन रजिस्ट्रेशन तथा विलिङ प्रविधिको प्रयोग गर्ने सेवाप्रवाहमा लै.स.सा.स मैत्री प्रविधिमा आधारित टोकन, अन लाईन रजिस्ट्रेशन तथा विलिङ प्रविधिको प्रयोग गरी सेवा प्रवाहमा त्यस्तो पक्षलाई प्राथमिकता दिने संरचना र संयन्त्र तथार गरिएको	सेवाप्रवाहमा लै.स.सा.स मैत्री प्रविधिमा आधारित टोकन, अन लाईन रजिस्ट्रेशन तथा विलिङ प्रविधिको प्रयोग गर्ने सेवाप्रवाहमा लै.स.सा.स मैत्री प्रविधिमा आधारित टोकन, अन लाईन रजिस्ट्रेशन तथा विलिङ प्रविधिको प्रयोग गर्ने गरिएको तर सो प्रवाहमा त्यस्तो पक्षलाई प्राथमिकता दिने संरचना र संयन्त्र तथार गरिएको	सेवाप्रवाहमा लै.स.सा.स मैत्री प्रविधिमा आधारित टोकन, अन लाईन रजिस्ट्रेशन तथा विलिङ प्रविधिको प्रयोग गर्ने सेवाप्रवाहमा लै.स.सा.स मैत्री प्रविधिमा आधारित टोकन, अन लाईन रजिस्ट्रेशन तथा विलिङ प्रविधिको प्रयोग गर्ने गरिएको
५.४ सेवा प्रवाहको मापदण्ड बनाएको नवनाएको (लै.स.सा.सका विशेष व्यवस्था),	सार्वजनिक सेवा प्रवाहको मापदण्डमा लै.स.सा.सको विशेष व्यवस्था गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको	सार्वजनिक सेवा प्रवाहको मापदण्डमा लै.स.सा.सको विशेष व्यवस्था गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको
५.५ एकीकृत घुम्ती सेवा प्रवाह गर्ने गरे नगरेको,	वर्षमा कर्मिमा २ वटा घुम्ती शिविर सञ्चालन गर्ने गरेको	घुम्ती शिविर सञ्चालन गर्ने गरेको

plak

John

५.६ कार्यालयले प्रवाह गर्ने सेवाका बारेमा नागरिक वडापत्रमा स्पष्ट उल्लेख गरेको।	नागरिक वडापत्रको स्पष्ट रूपमा बुझिने गरी सबैको पैहुचयोग्य स्थानमा राख्नुका सार्थे प्रविधिको प्रयोग गरी त्यसलाई लै.स.सा.समैत्री बनाइएको	नागरिक वडापत्रको स्पष्ट रूपमा बुझिने गरी सबैको पैहुचयोग्य स्थानमा राख्नुका सार्थे प्रविधिको त्र प्रयोग गरी त्यसलाई अप लै.स.सा.स मैत्री बनाउने सम्बन्धमा कार्य नभएको	१. नागरिक वडापत्र २. सूचना प्रविधिको प्रयोग भएको प्रमाण नराखिएको
५.७ नागरिक सहायता तथा सोधपुळ कक्षको व्यवस्था भए, नभएको।	सबैको पैहुचयोग्य स्थानमा नागरिक सहायता तथा सोधपुळ कक्षको व्यवस्था गर्नुका साथै महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिकका लागि विशेष व्यवस्था गरिएको	सबैको पैहुचयोग्य स्थानमा नागरिक सहायता तथा सोधपुळ कक्षको व्यवस्था गरिएको तर महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिकका लागि विशेष व्यवस्था नगरिएको	१. नागरिक सहायता कक्ष प्रभावकारी नभएको २. सहायता तस्विर कक्षबाट प्रदान गरिएको सेवाको विवरण
५.८ नागरिक सहायता तथा सोधपुळ कक्षको व्यवस्था भए, नभएको।	गरिएको लागि विशेष व्यवस्था गरिएको	गरिएको लागि विशेष व्यवस्था गरिएको	१. नागरिक सहायता कक्ष सहायता कक्ष अवस्थिति र अवस्था इल्लिको तस्विर २. सहायता कक्षबाट प्रदान गरिएको सेवाको विवरण
५.९ गुनासो सुन्ने अधिकारी र अधिकारिको व्यवस्था गरिएको छ, छैन? र गुनासो समयमै सम्बोधन गर्न गरिएकोछ, छैन।	गुनासो सुन्ने अधिकारी र गुनासो पेटीकाको व्यवस्था गरिनुका साथै निजको कार्यकक्ष तथा गुनासो पेटीका कार्यालयको भुई तलाको सबै भन्दा पैहुचयोग्य स्थानमा रहेको र प्राप्त गुनासाहरू समय मैं फढ्यौट हुने गरेको	गुनासो सुन्ने अधिकारी र गुनासो पेटीकाको व्यवस्था गरिनुका साथै निजको कार्यकक्ष तथा गुनासो पेटीका कार्यालयको भुई तलाको सबै भन्दा पैहुचयोग्य स्थानमा रहेको तर प्राप्त गुनासाहरू समय मैं फढ्यौट हुने नारेको	१. गुनासो सुन्ने अधिकारी र गुनासो पेटीकाको व्यवस्था गरिनुका साथै निजको कार्यकक्ष तथा गुनासो पेटीका कार्यालयको भुई तलाको सबै भन्दा पैहुचयोग्य स्थानमा रहेको तर प्राप्त गुनासाहरू समय मैं फढ्यौट हुने नारेको

پلید

10

Heidi

8

नभएको ।

बानाई कार्यान्वयन गरेको ।

मात्रा बनाएको तर
कार्यान्वयन नगरेको

५.१२ योजना तर्जुमा गर्दा
बेरोजगार तथा गरिबीको
नक्साइकानको समेत आधार
लिई महिला तथा
विजितीकरणमा परेको
समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने
स्वरोजगारमूलक, आयमूलक
र सिपमूलक कार्यक्रमहरू
राख्ने र वार्षिक बजेटमा
समावेश गरी कार्यान्वयन
गरिएको छ । क्षेत्र ?

योजना तर्जुमा गर्दा
बेरोजगार तथा गरिबीको
नक्साइकानको समेत आधार
लिई महिला तथा
विजितीकरणमा परेको
समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक,
आयमूलक र सिपमूलक
कार्यक्रमहरू राख्ने र
वार्षिक बजेटमा समावेश
गरी कार्यान्वयन गरेको छ

योजना तर्जुमा गर्दा
बेरोजगार तथा गरिबीको
नक्साइकानको समेत
आधार लिई महिला तथा
विजितीकरणमा परेको
समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक,
आयमूलक र सिपमूलक
कार्यक्रमहरू राख्ने र
वार्षिक बजेटमा समावेश
गरेको तर कार्यान्वयन
नगरिएको

स्वरोजगार तथा वैदेशिक
रोजगारिमा जाने महिला
तथा विजितीकरणमा परेको
समुदायको क्षमता
विकासको लागि कान्तिमा
पाँच बटा कार्यक्रम
कार्यान्वयन गर्ने गरे ।
नगरेको ? (कार्यक्रम
सङ्ख्या र उपस्थिति)

योजना तर्जुमा गर्दा
बेरोजगार तथा गरिबीको
नक्साइकानको समेत
आधार लिई महिला तथा
विजितीकरणमा परेको
समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक,
आयमूलक र सिपमूलक
कार्यक्रमहरू राख्ने र
वार्षिक बजेटमा समावेश
गरेको तर कार्यान्वयन
नगरिएको

स्वरोजगार तथा वैदेशिक
रोजगारिमा जाने महिला
तथा विजितीकरणमा परेको
समुदायको क्षमता
विकासको लागि आशिक
कार्यक्रमहरू तय गरी
कार्यान्वयन गर्ने गरेको

१.वार्षिक योजना
तर्जुमा तथा बजेट १

१.वार्षिक
कार्यक्रम
सम्पन्न प्रतिवेदन

३५

प्राप्ति

pred
Tyr

王

लैडिंगक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका सहभागीहरूको विवरण

क्र. सं.	नाम	कार्यालय	पद
१	श्यामकृष्ण थापा	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सचिव
२	तेज कुमार दर्लामी	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	तथ्याङ्क अधिकृत
३	ज्ञानुलक्ष्मी चौलागाई	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	शाखा अधिकृत
४	विद्याप्रसाद उपाध्याय	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	शाखा अधिकृत
५	मोती प्रसाद अर्याल	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	कानून अधिकृत
६	राजेश आचार्य	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	अधिकृत
७	नर बहादुर सलामी	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	अधिकृत
८	गोपी प्रसाद पौडेल	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सहायक पाँचौ
९	गणेश प्रसाद श्रेष्ठ	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सहायक पाँचौ
१०	पुष्कर मल्ल	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सहायक पाँचौ
११	विश्वनाथ योगी	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सहायक पाँचौ
१२	इन्द्रा कुमारी शाही	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	कम्प्युटर अपेटर
१३	दिपक प्रसाद शर्मा	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सहायक पाँचौ
१४	दिपक प्रसाद शर्मा	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सहायक पाँचौ
१५	जनक प्रसाद चपाई	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सहायक पाँचौ
१६	अमिता कुमारी चन्द	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सहायक कम्प्युटर अपरेटर
१७	वीरचन्द्र रोकाय	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	का.स.
१८	कृष्ण कुमार वि.सी.	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	का.स.
१९	नयाराम चौधरी	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	का.स.
२०	खड्क के.सी.	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	का.स.
२१	विष्णु खतिवडा	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	का.स.
२२	टेकराज चालिसे	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	का.स.
२३	कल्पना रोकाय	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	का.स.
२४	शिवशंकर भण्डारी	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	ह.स.चा.
२५	थिर बहादुर रावल	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	ह.स.चा.
२६	नृप शाही	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	ह.स.चा.
२७	अनिश चौधरी	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	ह.स.चा.
२८	जगत वि. सी.	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	का.स.

सचिव